

بسمه تعالی
مجلس شورای اسلامی
دوره چهارم - سال اول

۱۳۷۲ - ۱۳۷۱

شماره ترتیب چاپ ۵۶

شماره دفتر ثبت ۴۳

این لایحه

در اجرای ماده ۶۰ آئین نامه داخلی و براساس تقاضای شماره ۱۴۸۲۹ مورخ ۱۳۷۱/۴/۸ دولت در دستور کار مجلس قرار گرفته است .

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه " اجازه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها " که بنابه پیشنهاد سازمان حفاظت محیط زیست در جلسه مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۲۶ هیات وزیران بتصویب رسیده است جهت طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می گردد .

رئیس جمهور

نظر به اثرات زیانبار انتقال و دفع مواد زاید خطرناک خصوصا به مقصد کشورهای جهان سوم و بمنظور همکاری و مشارکت بین المللی جهت کنترل جدی و شدید چنین نقل و انتقالاتی ، لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها بشرح زیر تقدیم می گردد .

لایحه اجازه عضویت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها

ماده واحده - به دولت اجازه داده می شود به عضویت کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها مصوب ۲۲ مارس ۱۹۸۹ سوئیس درآید و اسناد آن را تسلیم نماید .

رئیس جمهور وزیر امور خارجه رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

سازمان ملل

۲۲ مارس ۱۹۸۹
UNEPT/G - 83/3
متن اصلی . انگلیسی

برنامه محیط زیست

کنفرانس نمایندگان نام الاختیار درباره کنوانسیون جهانی
مربوط به کنترل انتقالات برون مرزی زباله های مضر

بال ، ۲۰ - ۲۵ مارس ۱۹۸۹
فقره ۳ از دستور کار

کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی
زباله های مضر و دفع آنها

مقدمه

اعضاء این کنوانسیون .

با علم به زیان احتمالی زباله های مضر و سایر انواع زباله و انتقال برون مرزی
آنها برای سلامت انسان ،

باتوجه به تهدید روزافزون سلامت انسان و محیط زیست از ایجاد و پیچیدگی
زباله های مضر و سایر انواع زباله و انتقال برون مرزی آنها ،

و نیز باتوجه به این نکته که موثرترین طریق حفظ سلامت انسان و محیط زیست در
خطرات عارض از اینگونه زباله ها ، تقلیل ایجاد آنها به حداقل از لحاظ کمی و کیفی و
نتیجتا کاهش خطر بالقوه آنها می باشد ،

با اعتقاد به اینکه دولت ها باید تدابیر لازم را اتخاذ نمایند تا اداره زباله های
مضر و سایر انواع زباله ، از جمله انتقال و دفع برون مرزی آنها حفظ سلامت انسان و محیط
زیست ، درهرجا که دفع شود ، مدنظر باشد ،

بادرنظر داشتن این نکته که دولت ها باید اطمینان حاصل کنند که عوامل ایجاد
زباله های مضر و سایر انواع زباله وظایف خود را به نحوی انجام دهند که حفظ محیط
زیست ، درهرجا که زباله ها دفع می شود ، مورد توجه باشد ،

باعلم کامل به اینکه هر دولتی این حق مطلق را دارد که از ورود و دفع زباله‌های مضر و سایر انواع زباله در سرزمین خود جلوگیری نماید .

و نیز با توجه به تأخیر روزافزون دولت‌ها، به ویژه کشورهای درحال رشد، به جلوگیری از انتقالات برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله بر سرزمین خود، با اعتقاد به اینکه زباله‌های مضر و سایر انواع زباله باید، تا جائیکه حفظ محیط زیست ایجاب می‌کند، در همان کشوری دفع شود که زباله‌ها در آنجا ایجاد شده‌است، با اطلاع از اینکه انتقالات برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، از کشور محل ایجاد آنها به کشوری دیگر باید فقط تحت شرایطی مجاز دانسته شود که سلامت انسان و محیط زیست آنجا را به خطر نیندازد و نیز این انتقالات با مفاد این کنوانسیون مطابقت داشته باشد،

با توجه به اینکه تشدید نظارت در انتقالات برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله موجب اداره صحیح آنها از لحاظ زیست محیطی و نیز تقلیل حجم اینگونه انتقالات برون مرزی خواهد گردید،

با اعتقاد به اینکه دولت‌ها باید برای مبادله صحیح اطلاعات درباره کنترل انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به سرزمین‌های دیگر تدابیری اتخاذ نمایند، با در نظر گرفتن اینکه برخی از موافقت‌نامه‌های منطقه‌ای و نیز بین‌المللی، منتهی به مساله حفظ و حمایت محیط زیست در رابطه با انتقال کالاهای خطرناک شده‌اند،

با توجه به اعلامیه کنفرانس سازمان درباره محیط زیست انسان (استکهلم ۱۹۷۲)، رهنمودها و اصول برای اداره صحیح زباله‌های مضر جهت حفظ محیط زیست؛ (قاهره) - مصوب شورای سرپرستی برنامه محیط زیست سازمان ملل (UNEP) طی قطعنامه شماره ۱۴/۳۰ مورخ ۱۷ ژوئن ۱۹۸۷، توصیه کمیته کارشناسان سازمان ملل درباره انتقال کالاهای مضر (که در سال ۱۹۵۷ تدوین شده و هر دو سال یکبار آنرا به‌روز درمی‌آورند)، توصیه‌ها، اعلامیه‌ها، مدارک و مقررات مربوط که در سیستم سازمان ملل تنظیم و تصویب گردیده و کارها و مطالعات انجام شده در سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی،

نظر به روح، اصول، اهداف و وظایف منشور جهانی برای طبیعت، مصوب مجمع عمومی سازمان ملل در سی و هفتمین اجلاس خود (۱۹۸۲) بعنوان نظام اخلاقی مربوط به حفظ محیط زیست انسان و حفاظت از منابع طبیعی،

با تأیید اینکه دولت‌ها مسؤول ایفای تعهدات بین‌المللی خود در رابطه با حمایت

از سلامت انسان و حفظ و حمایت محیط زیست هستند و به موجب حقوق بین الملل
مسئولیت دارند ،

با علم اینکه در صورت نقض عملی مفاد این کنوانسیون یا هر پروتکل مربوط به آن
حقوق بین الملل مربوط به معاهدات قابل اجراء خواهد بود ،

با آگاهی از نیاز به ادامه توسعه و استفاده از تکنولوژیهای که از لحاظ سلامت
محیط زیست زباله کمتری تولید می کنند و اتخاذ شیوه های صحیح باز پروری ، خانه داری
مناسب و سیستم های مطلوب اداره زباله های مضر و سایر انواع زباله بمنظور کاهش ایجاد
آنها به حداقل ،

و نیز با علم به توجه فزاینده جهانی به لزوم کنترل شدید انتقال برون مرزی
زباله های مضر و سایر انواع زباله و نیاز به کاهش اینگونه انتقالات ، در حد امکان ، به
حداقل ،

بانگرانی از مساله انتقالات غیرقانونی برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله ،
و نیز با در نظر گرفتن امکانات محدود کشورهای در حال رشد برای اداره زباله های مضر و
سایر انواع زباله ،

با آگاهی از لزوم ترغیب انتقال تکنولوژی برای اداره صحیح زباله های مضر و سایر
انواع زباله ای که در محل ایجاد می شود ، خاصه به کشورهای در حال رشد طبق روح
و همنوذهای قاهره و قطعنامه شماره ۱۶/۱۴ شورای سرپرستی UNEP درباره ترغیب
انتقال تکنولوژی مربوط به حمایت از محیط زیست ،

و نیز با علم به اینکه زباله های مضر و سایر انواع زباله باید طبق کنوانسیونهای
بین المللی و توصیه های مربوط انتقال یابد ،

و نیز با اعتقاد به اینکه انتقال برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله باید
فقط هنگامی مجاز دانسته شود که انتقال و نهایتاً دفع اینگونه زباله ها از لحاظ زیست
محیطی بی ضرر است ، و با تصمیم به محافظت از سلامت انسان و محیط زیست از طریق
کنترل شدید در مقابل اثرات زیانباری که ممکن است از ایجاد و اداره زباله های مضر و
سایر انواع زباله حادث شود ، به نحو ذیل توافق نمودند .

ماده ۱ - حدود کنوانسیون .

۱ - زباله های ذیل که مورد انتقال برون مرزی قرار می گیرند برای منظورهای این

کنوانسیون " زباله های مضر " محسوب می شوند .

الف - زباله‌هایی که جزء گروه مندرج در ضمیمه ۱ می‌باشد ، مگر آنکه دارای خصوصیات مذکور در ضمیمه ۳ نباشند ، و

ب - زباله‌هایی که مشمول بند (الف) نیستند ، ولی طبق مقررات محلی کشورهای عضو صادرکننده و واردکننده یا عبور زباله‌های مضر محسوب می‌شوند .

۲ - زباله‌هایی که از گروه مندرج در ضمیمه ۲ هستند و مورد انتقال برون مرزی قرار می‌گیرند ، برای منظوره‌ای این کنوانسیون " سایر انواع زباله " به‌شمار می‌آیند .

۳ - زباله‌هایی که بعلت رادیواکتیو بودن مشمول سیستم‌های دیگر بین‌المللی کنترل ، از جمله اسناد بین‌المللی مشخصاً قابل اجرا در مورد مواد رادیواکتیو ، می‌باشند ، در چهارچوب این کنوانسیون قرار نمی‌گیرند .

۴ - زباله‌های ناشی از عملیات عادی کشتی‌ها ، که دفع آنها مشمول سند بین‌المللی دیگری می‌باشد ، در چهارچوب این کنوانسیون قرار نمی‌گیرند .

ماده ۲ - تعریف‌ها .

برای منظوره‌ای این کنوانسیون .

۱ - " زباله‌ها " اجسام یا اشیائی است که طبق مقررات قانون ملی دفع می‌شوند یا باید دفع شوند ،

۲ - " اداره " به معنی جمع‌آوری ، انتقال و دفع زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله ، از جمله مراقبت بعدی از محل‌های دفع می‌باشد ،

۳ - " انتقال برون مرزی " به معنی انتقال زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله است از ناحیه‌ای تحت حاکمیت ملی یک دولت به ناحیه‌ای تحت حاکمیت ملی یک دولت دیگر یا از طریق آن ، یا به ناحیه‌ای یا از طریق ناحیه‌ای که تحت حاکمیت ملی دولت دیگری نباشد ، مشروط به آنکه لااقل دو دولت در این انتقال ذیمدخل باشند ،

۴ - " دفع " به معنی هر عملی است که در ضمیمه ۴ این کنوانسیون مشخص شده است ،

۵ - " محل " یا وسایل مجاز " به معنی محل یا وسایل دفع زباله‌های مضر و سایر انواع زباله است که مرجع مربوط کشوری که محل یا وسایل در آن قرار دارد ، آنرا مجاز دانسته است ،

۶ - " مرجع ذیمصلاح " به معنی یک مرجع دولتی است که یک کشور عضو در نواحی

که خود صلاح می‌داند، تعیین می‌نماید تا مسوول دریافت اطلاعاتیه مربوط به انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله، اطلاعات مربوط به آن، و جوابگوئی به آن اطلاعاتیه طبق ماده ۶، باشد.

۷- "مرکز" به معنی واحد کشور عضوی است که در ماده ۵ بدان اشاره شده و مسوول دریافت یا ارائه اطلاعات پیش‌بینی شده در مواد ۱۲ و ۱۵ می‌باشد.

۸- "اداره زباله‌های مضر" سایر انواع زباله به نحو صحیح از لحاظ زیست محیطی به معنی انجام اقدامات عملی است بمنظور اداره زباله‌های مضر سایر انواع زباله بنحوی که سلامت انسان و محیط زیست در برابر اثرات زیان‌بار احتمالی این‌گونه زباله‌ها حفظ گردد.

۹- "ناحیه تحت حاکمیت ملی یک دولت"، به معنی هرگونه اراضی، ناحیه دریائی یا هوائی است که در داخل آن، یک دولت طبق حقوق بین‌المللی در رابطه با سلامت انسان و محیط زیست مسوولیت اداری و انضباطی اعمال می‌نماید.

۱۰- "کشور صدور" به معنی کشور عضوی است که قرار است انتقال برون مرزی زباله‌های مضر سایر انواع زباله از آنجا آغاز شود.

۱۱- "کشور ورود" به معنی کشور عضوی است که انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله بمنظور دفع آنها در آنجا یا بمنظور بازگیری آن قبل از دفع در ناحیه‌ای که تحت حاکمیت ملی هیچ دولتی نیست، انجام می‌گیرد.

۱۲- "کشور عبور"، به معنی کشوری جز کشور صدور و یا کشور ورود است که انتقال زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از طریق آن انجام می‌شود یا قرار است انجام شود.

۱۳- "کشورهای ذیربط" به معنی کشورهای صدور، ورود یا عبور می‌باشند، خواه عضو کنوانسیون باشند و خواه نباشند.

۱۴- "شخص" به معنی شخص حقیقی یا حقوقی است.

۱۵- "صادرکننده" به معنی شخصی است که تحت حاکمیت دولت کشور صدور می‌باشد که ترتیب صدور زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را می‌دهد.

۱۶- "واردکننده" به معنی شخصی است که تحت حاکمیت دولت کشور ورودی می‌باشد که ترتیب ورود زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را می‌دهد.

۱۷- "انتقال دهنده" به معنی شخصی است که انتقال زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله را انجام می‌دهد.

۱۸ - ایجاد کننده " به معنی شخصی است که فعالیتش زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله ایجاد می‌کند، یا هرگاه شخص ایجاد کننده معلوم نباشد، شخصی است که آن زباله‌ها را در اختیار دارد یا آنها را کنترل می‌کند،

۱۹ - " دفع کننده " به معنی شخصی است که زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله برای او حمل می‌شود تا آنها را دفع نماید،

۲۰ - " سازمان یکپارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی " به معنی سازمانی است که توسط دولت‌های دارای حاکمیت ملی تشکیل شده است و دولت‌های عضو آن سازمان صلاحیت مربوط به امور تحت این کنوانسیون را به آن سازمان واگذار نموده‌اند و دارای اختیارات تام طبق مقررات داخلی خود می‌باشد تا کنوانسیون را امضاء کند، تصویب نماید، بپذیرد، با آن موافقت نماید و رسماً آنرا تأیید کند یا بدان ملحق گردد،

۲۱ - " انتقال غیرقانونی " به معنی هرگونه انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله می‌باشد که در ماده ۹ مشخص گردیده است.

ماده ۳ - تعریف‌های ملی از زباله‌های مضر

۱ - هر عضو کنوانسیون باید ظرف مدت شش ماه از تاریخ امضاء این کنوانسیون دبیرخانه کنوانسیون را از موضوع زباله‌هائی (غیر از زباله‌هائی که در ضمیمه‌های ۱ و ۲ ذکر شده است) که طبق قوانین ملی خود بعنوان زباله‌های مضر در نظر گرفته یا تعریف کرده است، آگاه سازد و نیز شرایط مربوط به شیوه‌های انتقال برون مرزی قابل اجراء در مورد اینگونه زباله‌ها را به اطلاع دبیرخانه برساند.

۲ - هر عضو کنوانسیون باید دبیرخانه را متعاقباً از تغییرات عمده در اطلاعاتی که طبق بند ۱ ارائه داده است مطلع سازد.

۳ - دبیرخانه باید فوراً اطلاعاتی را که به موجب بندهای ۱ و ۲ دریافت داشته است به آگاهی همه اعضا کنوانسیون برساند.

۴ - اعضا کنوانسیون باید اطلاعاتی را که دبیرخانه به آنها داده است در اختیار صادرکنندگان خود بگذارند.

ماده ۴ - تعهدات عمومی

۱ - الف - اعضائی که از حق خود در منع ورود زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله برای دفع استفاده می‌کنند باید اعضای دیگر را از تصمیم خود طبق ماده ۱۳ آگاه سازند.

ب - اعضا کنوانسیون می‌توانند صدور زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را به کشور اعضای که ورود اینگونه زباله‌ها را منع کرده‌اند، هنگامی که به موجب بند فرعی (الف) فوق مطلع شده‌اند، منع نمایند یا، صدور آن را اجازه ندهند.

پ - اعضا کنوانسیون می‌توانند صدور زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را، هرگاه کشور واردکننده کتاباً در مورد خاصی از ورود زباله موافقت نکرده باشد، و در صورتی که کشور واردکننده ورود اینگونه زباله را منع ننموده باشد، منع کنند یا اجازه ندهند.

۲ - هر عضو کنوانسیون باید تدابیر مناسب راجعت موارد ذیل اتخاذ نماید.

الف - حصول اطمینان از اینکه ایجاد زباله‌های مضر و سایر انواع زباله در کشور خود به حداقل کاهش یابد، در این مورد باید جنبه‌های اجتماعی، تکنولوژیکی و اقتصادی مدنظر باشد.

ب - حصول اطمینان از داشتن امکانات کافی دفع زباله، برای اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به نحو صحیح از لحاظ زیست محیطی، به منظور اینکه در حد امکان این زباله‌ها در همان سرزمین دفع شوند.

پ - حصول اطمینان از اینکه اشخاص دست‌اندرکار اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله در داخل آن سرزمین اقدامات لازم راجعت پیشگیری از آلودگی ناشی از اداره اینگونه زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به عمل آورند و هرگاه آلودگی پیش آمد عواقب آنرا برای سلامت انسان و محیط زیست به حداقل برسانند.

ت - حصول اطمینان از اینکه انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به حداقل تقلیل یابد و با اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به نحو صحیح از لحاظ زیست محیطی مطابقت داشته باشد و این عمل به طریقی انجام شود که سلامت انسان و محیط زیست در برابر اثرات سوء ناشی از اینگونه انتقالات حفظ شود.

ث - جلوگیری از صدور زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله به کشور یا گروه کشورهای عضو این کنوانسیون، که به یک سازمان یک پارچه‌سازی اقتصادی و سیاسی تعلق دارند، خاصه کشورهای در حال رشد، که طبق قوانین خود هرگونه ورود زباله را ممنوع کرده‌اند، و نیز هرگاه این کشورها تشخیص دهند که زباله‌های مورد بحث طبق ضوابطی که اعضای کنوانسیون در اولین نشست خود درباره آنها تصمیم می‌گیرند، به نحو صحیحی از لحاظ زیست محیطی اداره نخواهد شد.

ج - درخواست ارائه اطلاعات مربوط به انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و

سایر انواع زباله طبق مفادها الحاقیه شماره ۵ - الف به کشورهای ذیربط ، با تبیین اثرات انتقال موردنظر بر سلامت انسان و محیط زیست ،

چ - جلوگیری از ورود زباله های مضر و سایر انواع زباله ، در صورتیکه تشخیص دهند که زباله های مورد بحث بنحو صحیح از لحاظ زیست محیطی اداره نخواهند شد .

ح - همکاری در فعالیتهای اعضای دیگر کنوانسیون و سازمانهای ذینفع به طور مستقیم و از طریق دبیرخانه ، از جمله توزیع اطلاعات درباره انتقال برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله ، بمنظور بهبود اداره صحیح اینگونه زباله ها از لحاظ زیست محیطی و نیز جلوگیری از انتقالات غیرقانونی آن .

۳ - اعضای کنوانسیون اعلام میدارند که انتقال غیرقانونی زباله های مضر و سایر انواع زباله عملی جنایتکارانه است .

۴ - هر عضو کنوانسیون باید تدابیر مناسب اداری یا قانونی و غیره را جهت اجرای مفاد این کنوانسیون ، از جمله تدابیری بمنظور جلوگیری و تنبیه اعمال متغیر ایمن کنوانسیون ، اتخاذ نماید .

۵ - هیچیک از اعضای کنوانسیون نباید اجازه دهد که زباله های مضر و سایر انواع زباله به کشوری که عضو کنوانسیون نیست صادر شود یا از کشوری که عضو کنوانسیون نیست وارد گردد .

۶ - اعضای کنوانسیون موافقت می نمایند که اجازه ندهند که زباله های مضر و سایر انواع زباله برای دفع در داخل ناحیه ای در جنوب ۶۰ درجه عرض جنوبی صادر گردد ، خواه اینگونه زباله ها مورد انتقالات برون مرزی قرار گیرند و خواه نگیرند .

۷ - علاوه بر این ، هر عضو کنوانسیون باید .

الف - اجازه ندهد که اشخاص تحت حاکمیت ملی خود زباله های مضر و سایر انواع زباله را منتقل یا دفع کنند ، مگر آنکه این اشخاص مختار یا مجاز باشند که اینگونه عملیات را انجام دهند .

ب - مقرر دارد که زباله های مضر و سایر انواع زباله ای که مورد انتقالات برون مرزی قرار می گیرند ، و طبق مقررات و ضوابطی که از لحاظ بین المللی در زمینه بسته بندی و برچسب زنی و حمل و نقل مورد قبول همگان است ، بسته بندی ، برچسب زنی و حمل و نقل گردد و اینکه به سایر شیوه های مربوطه شناخته شده بین المللی توجه لازم مبذول گردد .

پ - مقرر دارد که زباله های مضر و سایر انواع زباله ، دارای سند انتقال از

نقطه آغاز انتقال تا نقطه دفع آن باشد .

۸ - هر عضو کنوانسیون باید بخواهد که زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله‌ای که قوازا صادر گردد به نحوی در کشور صدور یا هر جای دیگر اداره شود که از لحاظ زیست محیطی سالم باشد . رهنمودهای فنی برای اداره زباله‌های مشمول این کنوانسیون طبق ضوابط صحیح زیست محیطی توسط اعضای کنوانسیون در نخستین اجلاسشان تعیین خواهد گردید .

۹ - اعضای کنوانسیون باید تدابیر مناسب اتخاذ نمایند تا انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله فقط در مواردی مجاز دانسته شود که :

الف - کشور صدور - توانائی فنی و وسایل لازم ، محللهای دفع مناسب و ظرفیت کافی برای دفع زباله‌های مورد بحث بنحو موثر و از لحاظ زیست محیطی صحیح نداشته باشد ، یا

ب - زباله‌های مورد بحث به عنوان مواد اولیه برای (recycling) بازیرویی یا صنایع بازسازی در کشور ورود لازم باشد ، یا

پ - انتقال برون مرزی مورد بحث مطابق ضوابط دیگری باشد که اعضای کنوانسیون تعیین خواهند کرد ، مشروط باینکه آن ضوابط مغایر با اهداف این کنوانسیون نباشد .

۱۰ - تعهد کشور هائیکه زباله‌های مضر و سایر انواع زباله در آنجا ایجاد می‌شود مبنی بر اینکه این زباله‌ها باید بنحو سالم از لحاظ زیست محیطی اداره شود ، نباید تحت هیچ شرایطی به کشورهای ورود یا عبور منتقل گردد .

۱۱ - هیچ چیز در این کنوانسیون نباید مانع شود که یک کشور عضو کنوانسیون مقررات اضافی ، که با مفاد این کنوانسیون و مقررات حقوق بین الملل مطابقت داشته باشد ، بمنظور حفظ بهتر سلامت انسان و محیط زیست وضع کند .

۱۲ - هیچ چیز در این کنوانسیون نباید به هیچ وجه حاکمیت ملی دولت‌ها بر دریای ساحلی آنها طبق قوانین بین الملل و حقوق حاکمه و حاکمیتی که دولت‌ها در مناطق اقتصادی انحصاری و فلات قاره خود طبق قوانین بین الملل و نیز به اعمال حقوق و آزادیهای دریانوردی کشتی‌ها و هواپیماها ، که به موجب حقوق بین الملل پیش بینی شده در اسناد مربوطه منعکس است ، لطمه وارد آورد .

۱۳ - اعضای کنوانسیون باید تعهد کنند که در فواصل معین امکانات تقلیل مقدار

آلودگی احتمالی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله‌ای را که به کشورهای دیگر، به ویژه کشورهای در حال رشد، صادر می‌شود، مورد تجدیدنظر قرار دهند.

ماده ۵ - تعیین مراجع و مرکز صالح

بمنظور اجرای این کنوانسیون اعضای کنوانسیون باید.

۱ - یک یا چند مرجع صالح و مرکز تعیین یا تاسیس نمایند. در مورد کشور عبور

یک مرجع صالح باید جهت دریافت اطلاعات تعیین شود.

۲ - ظرف سه ماه از تاریخ به اجرا درآمدن این کنوانسیون برای آنها، به دبیرخانه اطلاع دهند که چه سازمان‌هایی را بعنوان مراجع صالح و مرکز خود تعیین کرده‌اند.

۳ - ظرف یک ماه از تاریخ تصمیم خود، دبیرخانه را از تغییرات مربوط به تعیین مراجع صالح و مرکز خود، طبق بند فوق، آگاه سازند.

ماده ۶ - انتقال برون مرزی بین اعضای کنوانسیون

۱ - کشور صدور باید کتاب و از طریق مرجع صالح کشور صدور، مرجع صالح کشورهای دینفع را از هرگونه انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله که در نظر دارد انجام دهد مطلع سازد، یا از ایجاد کننده یا صادر کننده زباله‌ها بخواهد که چنین اقدامی را بعمل آورد. اینگونه اطلاعات باید محتوی مطالب و اطلاعات مذکور در الحاقیه ۵ الف و به زبان قابل قبول کشور ورود باشد. فقط یک اطلاعات باید به هر کشور دینفع ارسال گردد.

۲ - کشور ورود باید کتاب به کشور اطلاع دهنده پاسخ دهد و موافقت خود را تحت شرایطی یا بدون قید و شرط اعلام دارد، از اجازه انتقال امتناع ورزد یا اطلاعات بیشتری درخواست نماید. یک نسخه از پاسخ نهائی کشور ورود باید بجای مراجع صالح کشورهای دینفع که اعضای کنوانسیون هستند ارسال گردد.

۳ - تا زمانی که کشور صدور تایید کتبی مبنی بر موارد ذیل را دریافت نکرده است نباید به ایجاد کننده یا صادر کننده زباله اجازه شروع انتقال برون مرزی را بدهد.

الف - اطلاع دهنده موافقت کتبی کشور ورود را دریافت کرده است، و

ب - اطلاع دهنده تأییدیه وجود قرارداد بین صادر کننده و دفع کننده را، که طی آن اداره صحیح زیست محیطی زباله‌های مورد نظر تصریح گردیده است، دریافت نموده است.

۴ - هر کشور عبور عضو کنوانسیون باید فوراً وصول اطلاعاتیه را به طرف اطلاع دهنده اعلام دارد این کشور میتواند متعاقباً ظرف شصت روز موافقت خود را با انتقال زباله

تحت شرایطی یا بدون قید و شرط کتبا به آگاهی طرف اطلاع دهنده برساند یا از دادن اجازه امتناع ورزد و یا درخواست اطلاعات اضافی بنماید. کشور صدور نباید تا موافقت کتبی کشور عبور را دریافت نکرده است اجازه انتقال برون مرزی را بدهد، ولی هرگاه در هر زمان یک عضو کنوانسیون تشخیص دهد که موافقت کتبی قبلی - یا بطور کلی و یا در موارد خاص - برای عبور زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله ضرورت ندارد، یا هرگاه شرایط را تغییر دهد، باید طبق ماده ۱۳ فوراً اعضای دیگر کنوانسیون را از تصمیم خود مطلع سازد. در این صورت اگر ظرف مدت شصت روز از تاریخ وصول اطلاعاتی که توسط کشور عبور داده شده است، کشور صدور پاسخی دریافت نکند، کشور صدور می‌تواند اجازه شروع صدور زباله را از طریق کشور عبور صادر نماید.

۵ - در موردی که انتقال برون مرزی زباله فقط طبق قوانین کشور صدور مضر شناخته شده باشد.

الف - الزامات بند ۹ این ماده که شامل خال واردکننده یا دفع کننده و کشور وارد کننده می‌شود، و با اعمال تغییرات لازم در مورد صادرکننده و کشور صدور نیز قابل اجرا می‌باشد.

ب - در صورتی که کشور ورود یا کشورهای ورود و عبور که اعضای کنوانسیون هستند، زباله را مضر تشخیص داده باشند، الزامات بندهای ۲، ۳ و ۴ این ماده که شامل حال صادرکننده و کشور صدور می‌باشد، با اعمال تغییرات لازم در مورد واردکننده یا دفع کننده و کشور ورود نیز قابل اجرا خواهد بود، یا

پ - هرگاه فقط کشور عبور این زباله‌ها را مضر تشخیص داده باشد، مفاد بند ۴ شامل حال آن کشور خواهد بود.

۶ - کشور صدور می‌تواند، در صورت موافقت کتبی کشورهای ذیربط، در موارد زیر به ایجاد کننده یا صادر کننده اجازه دهد که از یک اطلاعاتی استفاده کند. در موردی که زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله‌ای که خصوصیات فیزیکی و شیمیائی آنها تغییر نمی‌کند، زباله‌ها بطور مرتب از طریق گمرک خروج معین و واحد کشور صدور، از طریق گمرک ورود معین و واحد کشور ورود و در مورد عبور از طریق گمرک ورود و خروج معین و واحد کشور یا کشورهای عبور برای دفع کننده معین و واحد ارسال می‌گردد.

۷ - کشورهای ذیربط می‌توانند موافقت کتبی خود را مبنی بر استفاده از یک اطلاعاتی کلی مذکور در بند ۶، در صورت ارائه برخی اطلاعات مانند مقادیر دقیق یا لیست ادواری

زباله‌های مضر و سایر انواع زباله‌ای که ارسال خواهد شد ، اعلام دارند .

۸ - ممکن است اطلاعات کلی و موافقت کتبی مورد اشاره در بندهای ۶ و ۷ شامل مجموعه‌های متعدد زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله طی یک دوره حداکثر ۱۲ ماه باشد .

۹ - اعضای کنوانسیون باید بخواهند که هر شخصی که مسوول انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله است مدرک انتقال را به محض تحویل یا دریافت زباله‌های مورد نظر امضاء نماید . آنها همچنین باید بخواهند که دفع کننده دریافت زباله‌ها را توسط دفع کننده و در زمان مناسب و تاریخ خاتمه دفع را ، همانگونه که در اطلاعات مشخص شده است ، به اطلاع صادر کننده و مرجع صالح کشور صدور برسانند . هرگاه این امر به اطلاع کشور صدور نرسیده باشد مرجع صالح کشور صدور یا صادر کننده باید کشور ورود را مطلع سازد .

۱۰ - اطلاعات و پاسخ مندرج در این ماده باید به مرجع صالح اعضای ذیربط ، یا در مورد کشورهای غیر عضو به هر مرجع دولتی مناسب ، تسلیم شود .

۱۱ - هر انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله باید تحت پوشش بیمه ، یا هرگونه ضمانت نامهای قرار گیرد که کشور ورود یا کشور عبور که عضو کنوانسیون هستند مناسب تشخیص دهند .

ماده ۷ - انتقال برون مرزی از یک کشور عضو کنوانسیون از طریق کشورهایی که عضو کنوانسیون نیستند .

بند ۲ ماده ۶ کنوانسیون با تغییرات لازم حسب مورد ، شامل انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله از یک کشور عضو کنوانسیون از طریق یک کشور یا کشورهایی که عضو کنوانسیون نیستند ، خواهد بود .

ماده ۸ - وظیفه ورود مجدد - در صورتی که انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله ، که کشورهای ذیربط در مورد آن موافقت نموده‌اند ، نتواند با توجه به مفاد این کنوانسیون ، طبق شرایط قرارداد بطور کامل انجام گیرد ، کشور صدور باید زباله‌های مورد نظر را توسط صادر کننده ظرف نود روز از تاریخی که کشور وارد کننده کشور صدور و دبیرخانه را مطلع ساخته است یا طی مدت زمان دیگری که کشورهای ذیربط توافق نمایند به کشور صدور بازگرداند . بدین منظور ، کشور صدور و هر کشور طرف عبور زباله نباید از اعاده آن زباله‌ها به کشور صدور مخالفت نماید .

ماده ۹ - انتقال غیرقانونی .

۱ - برای منظور این کنوانسیون ، در موارد ذیل انتقال برون مرزی زباله‌های مضر

یا سایر انواع زباله غیرقانونی محسوب می شود .

الف - انتقال بدون اطلاع به کشورهای ذیربط طبق مقررات این کنوانسیون ، یا

ب - انتقال بدون موافقت کشور ذیربط طبق مقررات این کنوانسیون ، یا

پ - انتقال با موافقت کشورهای ذیربط از طریق جعل ، قلب واقعیت یا تقلب ، یا

ت - در صورتی که نحوه انتقال عملاً با مدارک مربوط مغایر باشد ، یا

ث - در صورتی که انتقال منجر به دفع عمدی (مانند دامپینگ) زباله های مضر

بیا سایر انواع زباله برخلاف مقررات این کنوانسیون و اصول کلی قوانین بین المللی گردد .

۲ - در مورد انتقال برون مرزی غیرقانونی زباله های مضر یا سایر انواع زباله در نتیجه

رفتار صادرکننده یا ایجاد کننده ، کشور صدور باید اقداماتی انجام دهد تا زباله های

مورد نظر .

الف - توسط صادرکننده یا ایجادکننده ، یا در صورت لزوم توسط خود او به کشور

صدور بازگردانده شود ، یا هرگاه این کار عملی نباشد ،

ب - به نحو دیگری که با مقررات این کنوانسیون مطابقت داشته باشد ، ظرف

مدت ۳۰ روز از تاریخیه که مورد انتقال غیرقانونی به کشور صدور اطلاع داده شده است ،

یا طی مدت زمانی که طرف های ذیربط توافق کنند ، خود آنها را دفع نماید .

بدین منظور طرف های ذیربط نباید با اعاده زباله ها به کشور صدور مخالفت نمایند

یا موانعی در راه آن ایجاد کنند .

۳ - در مورد انتقال برون مرزی زباله های مضر یا سایر انواع زباله ای که در اثر عمل

واردکننده یا دفع کننده ، غیرقانونی شناخته شده است ، کشور ورود باید مطمئن گردد

که زباله های مورد بحث توسط واردکننده یا دفع کننده به نحوی دفع می شود که از لحاظ

زیست محیطی سالم است ، یا در صورت لزوم ظرف ۳۰ روز در تاریخیه که کشور ورود از

انتقال غیرقانونی مطلع شده است ، با طی مدت زمان دیگری که مورد توافق کشورهای

ذیربط قرار گیرد ، توسط خود کشور واردکننده دفع گردد . بدین منظور ، طرف های ذیربط

باید حسب ضرورت در مورد دفع زباله ها به نحو صحیح و سالم از لحاظ زیست محیطی با

یکدیگر همکاری نمایند .

۴ - در مواردی که مسئولیت انتقال غیرقانونی را نتوان به صادرکننده یا ایجاد

کننده یا واردکننده یا دفع کننده منتسب دانست ، طرف های ذیربط یا سایر اعضای

کنوانسیون حسب ضرورت باید از طریق همکاری اقداماتی نمایند تا زباله های مورد نظر در

اسرع وقت بنحوی سالم از لحاظ زیست محیطی یا در کشور صدور یا در کشور ورود یا به مناسبت در هر جای دیگر دفع گردد .

۵- هر عضو کنوانسیون باید مقررات ملی مناسبی بمنظور جلوگیری از انتقال غیر قانونی زباله یا مجازات این عمل وضع نماید ، اعضای کنوانسیون باید جهت تحقق اهداف این ماده با یکدیگر همکاری نمایند .

ماده ۱۰- همکاری بین‌المللی

۱- اعضای این کنوانسیون باید بمنظور بهبود و اداره صحیح و سالم زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از لحاظ زیست محیطی با یکدیگر همکاری نمایند .

۲- بدین منظور اعضای کنوانسیون باید .

الف- در صورت تقاضا ، اطلاعاتی ، خواه بطور دوجانبه و خواه چند جانبه ، با توجه به ترغیب اداره صحیح و سالم زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از لحاظ زیست محیطی از جمله با در نظر گرفتن هماهنگی در ضوابط و رویه‌های فنی برای این اداره مناسب زباله‌های مضر و سایر انواع زباله ، در اختیار بگذارند .

ب- در نظارت بر اثرات اداره زباله‌های مضر بر سلامت انسان و محیط زیست با یکدیگر همکاری کنند .

پ- با توجه به قوانین ، مقررات و سیاست‌های داخلی خود در زمینه توسعه و استفاده از تکنولوژیهای جدید و سالم از لحاظ زیست محیطی و مولد حداقل زباله و بهبود تکنولوژیهای موجود بمنظور در حد امکان حذف تولید زباله‌های مضر و سایر انواع زباله و دستیابی به روش‌های موثر اداره صحیح آنها به‌طریق سالم از نظر زیست محیطی ، از جمله بررسی اثرات اقتصادی ، اجتماعی و زیست محیطی استفاده از این تکنولوژیهای جدید یا تکامل یافته ، همکاری نمایند .

ت- با توجه به قوانین ، مقررات و سیاست‌های داخلی خود در زمینه انتقال تکنولوژی و سیستم‌های اداره مربوط به اداره صحیح زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از لحاظ زیست محیطی ، فعالانه همکاری کنند . آنها باید همچنین در مورد توسعه ظرفیت فنی بین اعضای کنوانسیون ، به ویژه اعضایی که ممکن است به مساعدت فنی در این زمینه نیاز داشته باشند یا درخواست مساعدت فنی نمایند ، همکاری کنند .

ث- در زمینه تهیه رهنمودها و یا شیوه‌های عمل مناسب فنی همکاری نمایند .

۳- اعضای کنوانسیون باید طرق و وسایل مناسب را بمنظور مساعدت به کشورهای در حال رشد در اجرای بندهای فرعی (الف) ، (ب) و (پ) ، بند ۲ ، ماده ۴ ، به کار گیرند .

۴- با در نظر گرفتن نیازهای کشورهای در حال رشد، همکاری بین اعضای کنوانسیون و سازمانهای ذیصلاح بین المللی بمنظور آگاهی عمومی، توسعه تکنولوژیهای مناسب اداره صحیح زباله های مضر و سایر انواع زباله از لحاظ زیست محیطی و استفاده از تکنولوژیهای که حداقل زباله را تولید می نمایند، ترغیب می گردد.

ماده ۱۱- موافقت نامه های دوجانبه، چند جانبه و منطقه ای

۱- با وجود مقررات ماده ۴، بند ۵، اعضای کنوانسیون می توانند به انعقاد موافقت نامه های دوجانبه، چند جانبه و منطقه ای یا اتخاذ ترتیباتی مربوط به انتقال برون مرزی زباله های مضر یا سایر انواع زباله، با اعضای کنوانسیون یا کشورهای غیر عضو کنوانسیون مبادرت نمایند، مشروط به اینکه این موافقت نامه ها یا ترتیبات از اداره صحیح زباله های مضر و سایر انواع زباله، طبق شرایط این کنوانسیون، عدول ننمایند. ایسین موافقت نامه ها یا ترتیبات باید حاوی مقرراتی باشد که در مقایسه با مقررات این کنوانسیون در ارتباط با اداره سالم زباله ها از لحاظ زیست محیطی کاستی نداشته باشد، به ویژه باید مصالح و منافع کشورهای در حال رشد در آنها لحاظ گردد.

۲- اعضای کنوانسیون باید دبیرخانه را از موافقت نامه ها یا ترتیبات دوجانبه، چند جانبه یا منطقه ای مذکور در بند ۱ یا آنهائی که قبل از به اجراء درآمدن ایسین کنوانسیون برای آنها، بمنظور کنترل انتقالات برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله بین طرف های آن موافقت نامه، منعقد نموده اند، آگاه سازند. مقررات این کنوانسیون نباید بر انتقالات برون مرزی که طبق اینگونه موافقت نامه ها انجام می گیرد، اثر بگذارد مشروط به آنکه آن موافقت نامه ها به اداره صحیح زباله های مضر یا سایر انواع زباله طبق مقررات این کنوانسیون خللی وارد ننماید.

ماده ۱۲- مشاوره در مورد مسوولیت ها

اعضای کنوانسیون باید جهت تهیه یک پروتکل، در اسرع وقت، بمنظور وضع مقررات و اتخاذ شیوه های مربوط به مسوولیت و جبران زاید خسارات ناشی از انتقال و دفع برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله، بایکدیگر همکاری نمایند.

ماده ۱۳- انتقال اطلاعات

۱- اعضای کنوانسیون باید در صورت اطلاع از بروز حادثه ای در جریان انتقال برون مرزی یا دفع زباله های مضر یا سایر انواع زباله، که احتمالا ممکن است موجب خطراتی برای سلامت انسان یا محیط زیست در کشورهای دیگر باشد، آن کشورها را فوراً

مطلع سازند .

۲ - اعضای کنوانسیون باید یکدیگر را از طریق دبیرخانه در موارد ذیل آگاه سازند .

الف - تغییرات مربوط به تعیین مراجع ذیصلاح یا مراکز ، طبق ماده ۵ ،

ب - تغییرات مربوط به تعریف مقامات کشور خود از زباله‌های مضر ، طبق ماده ۳ ،
و در اسرع وقت ؛

پ - تصمیمات اتخاذ شده توسط آنها مربوط به عدم موافقت کلی یا جزئی یا
ورود زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله جهت دفع در داخل منطقه تحت حاکمیت ملی خود ،
ت - تصمیمات اتخاذ شده توسط آنها بمنظور محدود یا منع کردن حدود
زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله ،

ث - هرگونه اطلاعات دیگری که طبق بند ۴ این ماده لازم باشد .

۳ - اعضای کنوانسیون باید با در نظر گرفتن قوانین و مقررات ملی خود گزارش درباره
سال قبل حاوی اطلاعات ذیل ، از طریق دبیرخانه ، قبل از پایان هر سال به کنفرانس
اعضای کنوانسیون که به موجب ماده ۱۵ تشکیل می‌گردد ، تسلیم نمایند .

الف - مراجع ذیصلاح و مراکز که توسط آنها طبق ماده ۵ تعیین گردیده‌اند ،

ب - اطلاعات مربوط به انتقالات برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله‌ای
که در آنها دخالت داشته‌اند ، شامل ؛

۱ - مقدار زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله صادر شده ، نوع ، خصوصیات ،
مقصد ، هر کشور محل عبور و شیوه دفع آنها همانگونه که در پاسخ اطلاعاتها اعلام گردیده
است ؛

۲ - مقدار زباله‌های مضر و سایر انواع زباله وارد شده ، نوع ، خصوصیات ،
مبداء و شیوه‌های دفع آنها .

۳ - موارد دفع که طبق شیوه‌های مورد نظر انجام نگردیده است ،

۴ - اقدامات لازم جهت کاهش مقدار زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله مورد

انتقال برون مرزی .

پ - اطلاعات مربوط به تدابیر اتخاذ شده توسط آنها در اجرای این کنوانسیون ،

ت - اطلاعات درباره آمار رسمی گردآوری شده درباره اثرات ایجاد ، نقل مکان

و دفع زباله‌های مضر ، سایر انواع زباله بر سلامت انسان و محیط زیست ،

ث - اطلاعات درباره موافقتنامه‌ها و ترتیبات دوجانبه ، چند جانبه و منطقه‌ای

منعقد واتخاذ شده طبق ماده ۱۱ این کنوانسیون ،

ب. - اطلاعات درباره حوادث پیش آمده طی انتقال و دفع برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله و مربوط به تدابیر اتخاذ شده جهت جبران آن ،

ج. - اطلاعات مربوط به طرق دفع در محدوده حاکمیت ملی آنها ،

ح. - اطلاعات درباره تدابیر انجام شده برای اتخاذ تکنولوژیهای جهت کاهش و یا پیش گیری از ایجاد زباله های مضر و سایر انواع زباله ، و

خ. - امور دیگری که کنفرانس اعضای کنوانسیون مناسب تشخیص دهد .

۴. - اعضای کنوانسیون باید ، با توجه به قوانین و مقررات ملی خود ، اطمینان حاصل کنند که نسخه هایی از اطلاعات مربوط به هر انتقال برون مرزی زباله های مضر یا سایر انواع زباله و پاسخ آن - هنگامی که یک عضو کنوانسیون که تشخیص داده است که آن انتقال برون مرزی برای محیط زیستش زیان آور بوده است ، چنین درخواستی کرده باشد - به دبیرخانه ارسال گردد .

ماده ۱۴. - جنبه های مالی

۱. - اعضای کنوانسیون موافقت می نمایند که حسب نیازهای خاص مناطق و مناطق فرعی مختلف ، مراکز منطقه ای و زیر منطقه ای برای آموزش و انتقال تکنولوژی مربوط به اداره زباله های مضر و سایر انواع زباله و به حداقل رساندن ایجاد آنها تاسیس گردد .

اعضای کنوانسیون باید در مورد برقراری مکانیسم های مناسب و داوطلبانه تامین مالی تصمیم بگیرند .

۲. - اعضای کنوانسیون باید برقراری یک تنخواه گردان را بمنظور مساعدت موقت در موارد اضطراری جهت به حداقل رساندن خسارات مربوط به حوادث ناشی از انتقال برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله یا هنگام دفع آن زباله ها ، مدنظر قرار دهند .

ماده ۱۵. - کنفرانس اعضا

۱. - یک کنفرانس اعضای کنوانسیون بدینوسیله تشکیل می گردد . نخستین جلسه کنفرانس اعضا باید توسط مدیر اجرایی UNEP قبل از پایان یک سال از تاریخ لازم الاجرا شدن این کنوانسیون تشکیل شود . پس از آن جلسات عادی کنفرانس اعضا باید در فواصل زمانی که کنفرانس در نخستین نشست خود تعیین می نماید ، برگزار گردد .

۲. - جلسات فوق العاده کنفرانس اعضا باید در هر زمانی که کنفرانس لازم بداند ، یا به درخواست هر یک از اعضای کنوانسیون تشکیل شود ، مشروط به آنکه ظرف شش ماه از

تاریخی که چنین درخواستی از طرف دبیرخانه به آنها ابلاغ می شود ، مورد تأیید لاقلاً یک سوم اعضای کنوانسیون قرار گرفته باشد .

۳- کنفرانس اعضاء باید به اتفاق آراء آئین نامه خود یا آئین نامه هر ارگان فرعی را که ممکن است تأمین نماید ، و نیز مقررات مالی برای بالاخص تعیین مشارکت مالی اعضای این کنوانسیون را تصویب کند .

۴- اعضای کنوانسیون باید در نخستین جلسه خود هرگونه تدابیر دیگری را که برای مساعدت در ایفای مسؤولیت های خود در ارتباط با حفظ و حمایت محیط زیست دریائی در چهارچوب این کنوانسیون ضروری تشخیص داده شود ، اتخاذ نماید .

۵- کنفرانس اعضاء باید اجرای موثر این کنوانسیون را بطور مستمر مورد بررسی و ارزیابی قرار دهند . علاوه بر این باید .

الف- هماهنگ سازی سیاست ها ، خط مشی ها و تدابیر مناسب جهت به حداقل رساندن زیان زباله های مضر و سایر انواع زباله را برای سلامت انسان ترغیب نمایند .

ب- در صورت لزوم اصلاحیه ها و ضامنی برای این کنوانسیون ، با توجه به- از جمله- اطلاعات علمی ، فنی ، اقتصادی و زیست محیطی تهیه و تصویب کنند .

پ- هرگونه اقدام دیگری را که بر اساس تجربه های حاصل از عملکرد کنوانسیون و عملکرد موافقت نامه ها و ترتیبات پیش بینی شده در ماده ۱۱ ، برای نیل به اهداف این کنوانسیون لازم بدانند ، مورد توجه و عمل قرار دهند .

ت- حسب ضرورت پروتکل هائی را مورد توجه و تصویب قرار دهند ، و

ث- حسب نیاز ارگان های فرعی بمنظور اجرای این کنوانسیون تاسیس کنند .

۶- سازمان ملل ، ارگان های تخصصی آن ، و همچنین هر کشوری که عضو این کنوانسیون نیست ، می توانند بعنوان ناظر در جلسات کنفرانس اعضاء کنوانسیون نماینده اعزام دارند . هر ارگان یا سازمان دیگری ، خواه ملی ، خواه بین المللی دولتی یا غیردولتی ، که در زمینه های مربوط به زباله های مضر یا سایر انواع زباله واجد شرایط باشد و تمایل خود را به اعزام نماینده بعنوان ناظر به جلسات کنفرانس اعضاء کنوانسیون به اطلاع دبیرخانه رسانده باشد ، می تواند در جلسات شرکت کند ، مگر آنکه لاقلاً یک سوم اعضاء حاضر با این امر مخالفت نمایند . پذیرش و شرکت ناظران مشمول آئین نامه ای خواهد بود که کنفرانس اعضاء تصویب می نماید .

۷- کنفرانس اعضاء باید سه سال بعد از به اجرا درآمدن این کنوانسیون ، و پس از

آن حداقل هر شش سال یک بار، موثر بودن کنوانسیون را مورد ارزیابی قرار دهد، و در صورت لزوم منع کامل یا جزئی انتقالات برون مرزی زباله‌های مضرو سایر انواع زباله را با توجه به آخرین اطلاعات علمی، زیست محیطی، فنی و اقتصادی اعمال نماید.

ماده ۱۶ - دبیرخانه

۱ - وظایف دبیرخانه از این قرار است.

الف - ترتیب دادن و ارائه خدمت به جلسات پیش‌بینی شده در مواد ۱۵ و ۱۷،

ب - تهیه و ارسال گزارش‌هایی براساس اطلاعات کسب شده طبق مواد ۳، ۴، ۶،

۱۱ و ۱۳ و همچنین براساس اطلاعات حاصل از جلسات ارگان‌های فرعی تاسیس یافته به موجب ماده ۱۵، و نیز براساس اطلاعات مناسب ارائه شده توسط سازمان‌های بین‌الدول و غیردولتی مربوط،

ج - تهیه گزارش‌هایی درباره فعالیت انجام شده در ایفای وظایف خود به موجب این کنوانسیون و ارائه آن گزارش‌ها به کنفرانس اعضا،

د - انجام هماهنگی لازم با ارگان‌های بین‌المللی مربوط به ویژه اتخاذ ترتیبات زاید حسب ضرورت برای ایفای موثر وظایف خود،

ه - برقراری تماس با مراکز و مراجع ذیصلاحی که طبق ماده ۵ این کنوانسیون تاسیس شده‌اند،

و - گردآوری اطلاعات مربوط به محل‌ها و امکانات موجود اعضا که برای دفع زباله‌های مضرو سایر انواع زباله آنها فراهم آمده است و ارائه این اطلاعات به اعضا کنوانسیون،

ز - دریافت اطلاعات درباره موارد ذیل از اعضا کنوانسیون و انتشار آن بین آنها.

- منابع مساعدت و آموزش فنی،

- دانش فنی و علمی موجود،

- منابع نظرات و مشاوره‌های کارشناسی کسب شده،

- نحوه دسترسی به منابع،

بمنظور مساعدت - در صورت تقاضا - در زمینه‌های،

- اجرای سیستم انتشار اطلاعات مربوط به این کنوانسیون،

- اداره زباله‌های مضرو سایر انواع زباله،

- تکنولوژیهای مناسب زیست محیطی مربوط به زباله‌های مضر و سایر انواع زباله ،
از قبیل تکنولوژی‌هایی که با فضولات کمی تولید می‌کنند یا هیچ .

- ارزیابی امکانات و محل‌های دفع ،

- کنترل زباله‌های مضر و سایر انواع زباله ، و

- اقدامات اضطراری .

ح - حسب تقاضای اعضاء تامین اطلاعات درباره مشاوران و موسسات مشاوره‌ای که دارای صلاحیت فنی لازم برای ارائه مساعدت به اعضاء برای منظورهای ذیل می‌باشد بررسی اخطار مربوط به انتقال برون مرزی ، مقارنه حمل زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله با اعلام اخطار مربوط به آن و حصول اطمینان از اینکه وسایل و شیوه‌های دفع زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از لحاظ زیست محیطی بی‌خطر است . هزینه انجام اینگونه بررسی‌ها برعهده دبیرخانه نخواهد بود ،

خ - مساعدت به اعضاء در صورت تقاضای آنها ، در تعیین موارد حمل و نقل غیرقانونی زباله و در جریان گذاردن فوری اعضاء ذیربط از انتقالات غیر قانونی که در شرف انجام یافتن است ،

د - همکاری با اعضاء و سازمانهای ذیصلاح مربوط بین‌المللی در تامین کارشناس و تجهیزات بمنظور مساعدت فوری به کشورها در صورت بروز شرایط اضطراری ، و

ذ - ایفای وظایف دیگری که ممکن است کنفرانس اعضاء برای منظورهای این کنوانسیون در نظر بگیرند .

۲ - وظایف دبیرخانه تا پایان نخستین جلسه کنفرانس اعضاء ، که طبق ماده ۱۵ تشکیل می‌گردد ، موقتاً توسط UNEP انجام می‌گیرد .

۳ - کنفرانس اعضاء در نخستین اجلاس خود دبیرخانه را از سازمان‌های صالح بین‌الدول موجود که ابراز تمایل به ایفای وظایف دبیرخانه به موجب این کنوانسیون نموده‌اند ، تعیین خواهد کرد . کنفرانس اعضاء در این اجلاس همچنین ایفای وظایف محوله به ویژه وظایف تعیین شده طبق بند ۱ فوق توسط دبیرخانه موقت را مورد ارزیابی قرار خواهد داد ، و درباره ساختارهای مناسب برای انجام آن وظایف تصمیم خواهد گرفت .

ماده ۱۷ - اصلاح کنوانسیون .

۱ - هر عضو کنوانسیون می‌تواند اصلاحیه‌هایی برای این کنوانسیون پیشنهاد نماید

و هر عضو پروتکل می تواند پیشنهاد هائی جهت اصلاح آن پروتکل بدهد. در این اصلاحیه ها باید ملاحظات علمی و ^{مربوطه} فنی مورد توجه قرار گیرد.

۲ - اصلاحیه های این کنوانسیون باید در یکی از جلسات کنفرانس اعضا تصویب گردد. اصلاحیه های هر پروتکل باید توسط اعضای پروتکل مربوط در یکی از جلسات خود تصویب شود. متن هر اصلاحیه پیشنهادی کنوانسیون یا پروتکل، هرگاه بنحوی دیگر در پروتکل پیش بینی نشده باشد، باید لااقل شش ماه قبل از جلسه ای که قرار است آنرا تصویب نماید توسط دبیرخانه به اطلاع اعضا برسد. دبیرخانه همچنین باید اصلاحیه های پیشنهادی را برای آگاهی اعضاء کنندگان این کنوانسیون به آنها ابلاغ نماید.

۳ - اعضاء کنوانسیون باید مساعی ممکن را برای نیل به توافق با اتفاق آراء درباره هر اصلاحیه پیشنهادی این کنوانسیون بعمل آورند. در صورتی که مساعی برای نیل به توافق با اتفاق آراء به نتیجه نرسد و توافق حاصل نگردد، به عنوان آخرین راه حل اصلاحیه توسط سه چهارم رای اکثریت اعضاء حاضر و صاحب رای در جلسه تصویب خواهد شد و بوسیله مرجع امانت داری برای تصویب، موافقت، تایید یا پذیرش رسمی اعضاء برای آنها ارسال خواهد گردید.

۴ - شیوه عمل مذکور در بند ۳ فوق در مورد اصلاحیه های آن پروتکل انجام خواهد شد، به استثنای اینکه دو سوم آراء اکثریت اعضاء آن پروتکل که در جلسه حضور دارند و دارای حق رای هستند، برای تصویب آن اصلاحیه ها کافی است.

۵ - اسناد تصویب، موافقت و تایید و پذیرش رسمی اصلاحیه ها باید نزد مرجع امانت دار سپرده شود. اصلاحیه های مصوب طبق بندهای ۳ و ۴ فوق برای اعضاء که آنها را پذیرفته اند از نهمین روز دریافت اسناد تصویب، موافقت و تایید و پذیرش رسمی آنها وسیله لااقل سه چهارم اعضائی که اصلاحیه پروتکل مربوطه را پذیرفته اند، در صورتی که بنحوی دیگر در پروتکل قید نشده باشد، لازم الاجرا خواهد بود. اصلاحیه ها در مورد هر عضو دیگر از نهمین روز بعد از آنکه آن عضو اسناد تصویب، موافقت و تایید و پذیرش رسمی اصلاحیه ها را سپرده است، لازم الاجرا خواهد بود.

۶ - بمنظور این ماد: " اعضاء حاضر و صاحب رای " یعنی اعضائی که حضور دارند و رای مثبت یا منفی می دهند.

ماده ۱۸ - انتخاب و اصلاح الحاقیه ها

۱ - الحاقیه های این کنوانسیون یا الحاقیه های هر پروتکل جز لاینفک این کنوانسیون

یا پروتکل‌ها خواهند بود، مگر آنکه بنحو دیگری پیش‌بینی شده باشد، و اشاره به این کنوانسیون یا پروتکل‌های آن اشاره به الحاقیه‌های آنها نیز خواهد بود. این الحاقیه‌ها منحصر به امور علمی، فنی و اداری خواهند بود.

۲ - هرگاه در پروتکل‌ها پیش‌بینی‌های دیگری در خصوص الحاقیه‌های آنها نشده باشد شیوه‌های ذیل در مورد پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجرا شدن الحاقیه‌های اضافی بر این کنوانسیون یا پروتکل‌ها، اعمال می‌گردد.

الف - الحاقیه‌های این کنوانسیون و پروتکل‌های آن طبق روش مذکور در ماده ۱۷ بندهای ۲، ۳ و ۴ پیشنهاد و تصویب می‌گردد.

ب - هر عضو که قادر نباشد الحاقیه این کنوانسیون یا الحاقیه پروتکلی را که عضو آن است بپذیرد باید ظرف شش ماه از تاریخ اعلام تصویب توسط مرجع امانت‌دار، این مرجع را از موضوع آگاه سازد. مرجع امانت‌دار باید بلافاصله همه اعضاء را از این اعلام مطلع سازد. هر عضو می‌تواند در هر زمان اعلام مخالفت قبلی خود را پس بگیرد و در نتیجه الحاقیه‌های مورد بحث برای آن عضو قابل اجرا خواهند گردید.

پ - پس از انقضای شش ماه از تاریخ ابلاغ امر از طرف مرجع امانت‌دار، الحاقیه برای کلیه آن اعضای کنوانسیون یا پروتکل مربوط که طبق مقررات بند فرعی (ب) فوق اطلاع‌ن داده‌اند، لازم‌الاجرا می‌گردد.

۳ - پیشنهاد، تصویب و به اجرا درآمدن الحاقیه‌های این کنوانسیون یا هر پروتکل آن مشمول همان شیوه عملی می‌شود که مورد پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجرا شدن الحاقیه‌های این کنوانسیون یا الحاقیه‌های پروتکل‌ها ملحوظ می‌گردد. در الحاقیه‌ها و اصلاحیه‌های آنها باید ملاحظات مربوطه علمی و فنی نیز مورد توجه قرار گیرد.

۴ - هرگاه الحاقیه اضافی یا اصلاحیه یک الحاقیه مستلزم اصلاحیه‌ای بر این کنوانسیون یا پروتکل‌ها باشد، الحاقیه اضافی یا الحاقیه اصلاح شده نباید تا زمانی که اصلاحیه این کنوانسیون یا اصلاحیه پروتکل‌ها لازم‌الاجرا نشده‌اند، به مرحله اجرا درآیند.

ماده ۱۹ - رسیدگی.

هر عضوی که تصور می‌کند که عضو دیگری به تعهدات خود به موجب این کنوانسیون عمل نکرده یا عمل نمی‌کند می‌تواند موضوع را به اطلاع دبیرخانه برساند و در این صورت باید فوراً و همزمان عضوی را که این ادعا علیه او شده است، مستقیماً یا از طریق دبیرخانه

از جریان امر آگاه سازد : کلیه اطلاعات مربوطه باید وسیله دبیرخانه در اختیار اعضاء قرار گیرد

ماده ۲۰ - حل و فصل اختلافات

۱ - در صورت بروز اختلاف بین اعضاء در خصوص تفسیر ، رعایت و اجراء مقررات این کنوانسیون یا پروتکل های مربوطه ، باید اعضاء از طریق مذاکره یا هر طریق مسالمت آمیز دیگر به انتخاب خود اختلافات را حل و فصل نمایند .

۲ - هرگاه اعضاء ذیربط نتوانند از طرق مذکور در بند قبل اختلاف خود را تسویه کنند ، در صورت توافق طرف های اختلاف ، اختلاف باید در دادگاه بین المللی عدالت یا نزد هیات داورى ، که طبق شرایط مندرج در الحاقیه ۶ راجع به داوری پیش بینی شده است ، مطرح گردد . ولی عدم حصول توافق در مورد طرح اختلاف در دادگاه بین المللی عدالت یا در هیات داورى ، اصحاب دعوی را از مسوولیت ادامه یافتن راه حل از طرق مذکور در بند (۱) آزاد نمی سازد .

۳ - هنگام تصویب ، پذیرش ، موافقت و تأیید رسمی یا الحاق به این کنوانسیون یا هر زمان بعد از آن ، یک دولت و یا سازمان یک پارچم سازی سیاسی یا اقتصادی می تواند اعلام نمایند که رسماً و بدون توافق خاصی تعهد (الف) طرح اختلاف در دادگاه بین المللی عدالت و یا (ب) رجوع به حکمیت طبق شیوه عمل پیش بینی شده در الحاقیه شماره ۶ ، را بالقوه اجباری شناخته است . این اعلام باید کتباً به اطلاع دبیرخانه برسد و دبیرخانه هم باید آن را به اعضاء کنوانسیون ابلاغ کند .

ماده ۲۱ - امضاء

این کنوانسیون برای امضاء دولت ها ، و نامیبیا ، به نمایندگی شورای سازمان ملل برای نامیبیا ، و سازمان های یک پارچم سازی سیاسی و یا اقتصادی ، در شهر نال در تاریخ ۲۲ مارس ۱۹۸۹ ، و در وزارت امور خارجه سوئیس فدرال در برن از تاریخ ۲۳ مارس ۱۹۸۹ تا ۳۰ ژوئن ۱۹۸۹ ، و در دفتر مرکزی سازمان ملل در نیویورک از ۱ ژوئیه ۱۹۸۹ تا ۲۲ مارس ۱۹۹۰ ، مفتوح خواهد بود .

ماده ۲۲ - تصویب ، پذیرش ، تأیید و موافقت رسمی

۱ - این کنوانسیون مشمول تصویب ، پذیرش ، تأیید و موافقت دولت ها و نیز نامیبیا ، به نمایندگی شورای سازمان ملل برای نامیبیا و مشمول تأیید و موافقت رسمی سازمان های یک پارچم سازی سیاسی و یا اقتصادی خواهد بود . اسناد تصویب ، پذیرش ، تأیید یا

موافقت رسمی باید نزد مرجع امانت‌دار سپرده شود .

۲- هر سازمان مذکور در بند ۱ فوق بدون اینکه دولت‌های عضو آن طرف این کنوانسیون باشند ، ملزم به تعهدات تحت این کنوانسیون خواهد بود . در مورد سازمانهایی که یک یا چند دولت عضو طرف کنوانسیون است ، سازمان و دولت‌های عضو آن باید در مورد مسوولیت‌های مربوطه خود برای اجرای تعهداتشان به موجب این کنوانسیون تصمیم بگیرند . در اینگونه موارد سازمان و دولت‌های عضو حق نخواهند داشت مستقلاً حقوق تحت کنوانسیون را اعمال نمایند :

۳- سازمان‌های مذکور در بند ۱ فوق ، در استناد تأیید یا موافقت رسمی خود باید حدود صلاحیت خود را نسبت به امور تحت حاکمیت کنوانسیون اعلام نمایند . این سازمانها باید همچنین مرجع امانت‌دار را از تغییرات اساسی در حدود صلاحیت خود آگاه سازند و مرجع مزبور نیز باید اعضاء کنوانسیون را از این امر مطلع نماید .

ماده ۲۳- الحاق

۱- این کنوانسیون پس از انقضای مهلت امضاء ، برای الحاق دولت‌ها و نامیبیا به نمایندگی شورای سازمان ملل برای نامیبیا و سازمانهای یک پارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی مفتوح خواهد بود .

اسناد و الحاق باید نزد مرجع امانت‌دار سپرده شود .

۲- سازمانهای مذکور در بند ۱ فوق ، بایستی در اسناد الحاق ، حدود صلاحیت خود را نسبت به انجام امور مربوط به موضوعات کنوانسیون اعلام نمایند . این سازمانها همچنین باید مرجع امانت‌دار را از هرگونه تغییرات عمده در حدود صلاحیت خویش آگاه سازند .

۳- مقررات بند ۲ ماده ۲۲ ، نسبت به سازمانهای یک پارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی که به این کنوانسیون ملحق میشوند ، اعمال خواهد گردید .

ماده ۲۴- حق رای

۱- جز در مواردی که در بند ۲ ذیل پیش‌بینی شده است ، هر طرف متعاقد این کنوانسیون حق یک رای خواهد داشت .

۲- سازمانهای یک پارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی در مورد امور مربوط به حوزه صلاحیتشان طبق ماده ۲۲ ، بند ۳ و ماده ۲۳ ، بند ۲ ، حق رای خود را با مقدار آراء

ساوی تعداد دولت‌های عضو خود ، که عضو کنوانسیون یا پروتکل مربوط به آن هستند ، اعمال خواهند کرد .

در صورتی که دولت‌های عضو این سازمانها از حق خود استفاده می‌کنند ، خود سازمان‌ها نباید حق رای خود را اعمال نمایند ، وبالعکس .

ماده ۲۵ - مجری شدن

۱ - این کنوانسیون در نودمین روز پس از تاریخ ایداع رسمی اسناد تصویب ، پذیرش ، تأیید و موافقت رسمی والحاق لازم‌الاجرا می‌گردد .

۲ - در مورد هر دولت یا سازمان یک پارچسازی سیاسی و یا اقتصادی که ایمن کنوانسیون را رسماً تصویب می‌کند ، می‌پذیرد ، با آن موافقت می‌نماید یا تأیید می‌کند ، یا بعد از تاریخ ایداع بیستین سند تصویب ، پذیرش ، موافقت و تأیید و الحاق رسمی بدان ملحق می‌گردد ، در تسوودمین روز بعد از تاریخ سپردن اسناد تصویب ، پذیرش موافقت ، تأیید یا الحاق رسمی توسط اینگونه دولت یا سازمان یک پارچسازی سیاسی و یا اقتصادی ، این کنوانسیون لازم‌الاجرا می‌گردد .

۳ - برای اهداف بندهای ۱ و ۲ فوق ، هیچ سند سپرده شده توسط سازمان یک پارچسازی سیاسی و یا اقتصادی بعنوان اسناد اضافه بر آنچه دولت‌های عضو آن سازمان ایداع کرده‌اند ، محسوب نخواهد شد .

ماده ۲۶ - تشریط و بیانیه‌ها

۱ - هیچگونه تشریط یا قیدی نسبت به این کنوانسیون نباید اعمال گردد .

۲ - بند ۱ این ماده مانع از این نمی‌شود که یک دولت یا سازمانهای یک پارچسازی سیاسی و یا اقتصادی ، در هنگام امضاء ، تصویب ، پذیرش ، موافقت و تأیید کنوانسیون و الحاق رسمی به آن ، اظهارات و بیاناتی برای از جمله هماهنگ ساختن قوانین و مقررات با مفاد این کنوانسیون بنماید ، مشروط براینکه ، اینگونه اظهارات و بیانات بمنظور حفظ یا تغییر اثرات حقوقی مفاد کنوانسیون در ارتباط با آن دولت نبوده باشد .

ماده ۲۷ - انصراف

۱ - در هر زمان سه سال پس از تاریخ مجری شدن کنوانسیون برای هر عضو ، آن عضو می‌تواند باتسلیم اطلاعیه کتبی به مرجع امانت‌دار از کنوانسیون انصراف حاصل نماید .

۲ - انصاف پس از یک سال از تاریخ دریافت اطلاعات توسط مرجع امانت دار ،
با هر تاریخ بعد که ممکن است در اطلاعات قید شده باشد ، قابل اجرا خواهد بود .

ماده ۲۸ - مرجع امانت دار

دبیرکل سازمان ملل مرجع امانت دار این کنوانسیون و پروتکل های مربوطه آن خواهد
بود .

ماده ۲۹ - متون معتبر

متون عربی ، چینی ، انگلیسی ، فرانسه ، روسی و اسپانیایی این کنوانسیون دارای
اعتبار یکسان اند .

نماینده تام الاختیار دولت

این کنوانسیون را امضا کرده است

محل امضا

تاریخ

طبقه بندی مواد زائدی که باید تحت کنترل قرار گیرند

انواع مواد زائد

- ۱- مواد زائد حاصل از مراقبتهای پزشکی در بیمارستانها
- ۲- مواد زائد حاصل از تولید و تهیه فرآورده های دارویی
- ۳- داروهای زائد
- ۴- مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد داروهای گیاهی و مواد کشنده میکروارگانیسم ها.
- ۵- مواد زائد حاصل از ساخت، فرمولاسیون و کاربرد مواد شیمیائی و مواد کشنده میکروارگانیسم ها.
- ۶- مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد حلالهای آبی
- ۷- مواد زائد حاصل از تصفیه حرارتی و آبکاری فلزات بوسیله سیانیدها
- ۸- ضایعات روغنهای معدنی که برای استفاده های رایج مناسب نیستند
- ۹- امولسیونهای زائد مخلوط روغنهای آب و هیدروکربن های آب
- ۱۰- مواد زائد و ذرات آلوده شده بای فنیل های پولی کلرینه شده PCB و یا ترفنیل های پولی کلرینه شده PCT و یا بی فنیل های پولی برومینه شده PBB
- ۱۱- بقایای قیر حاصل از پالایش، تقطیر و تصفیه حرارتی
- ۱۲- مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد جوهرها، رنگها، مواد رنگی، لاک الکل و روغنهای جلا
- ۱۳- مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد رزینها (صمغ کاج)، لاتکس (شیره گیاهی)، چسبها و نرم کننده ها
- ۱۴- مواد زائد شیمیائی حاصل از فعالیتهای تحقیقاتی، عمرانی یا آموزشی که ماهیت شناخته شده ای ندارند و یا جدید بوده و اثراتشان بر روی انسان یا محیط ناشناخته است.
- ۱۵- ضایعاتی که ماهیت انفجاری دارند و تابع سایر قوانین نیستند.

۱۶ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد مواد شیمیائی مورد استفاده در عکاسی.

۱۷ - مواد زائد حاصل از پرداخت سطحی فلزات و پلاستیک‌ها

۱۸ - بقایای حاصل از عملیات دفع مواد زائد صنعتی

ضایعاتی که دارای مواد متشکله زیر میباشند.

۱۹ - کربونیل‌های فلزی

۲۰ - بریلیوم، ترکیبات بریلیوم

۲۱ - ترکیبات کرم شش ظرفیتی

۲۲ - ترکیبات مس

۲۳ - ترکیبات روی

۲۴ - آرسنیک، ترکیبات آرسنیک

۲۵ - سله‌نیوم، ترکیبات سله‌نیوم

۲۶ - کادمیوم، ترکیبات کادمیوم

۲۷ - آنتی‌موان، ترکیبات آنتی‌موان

۲۸ - تلوریوم، ترکیبات تلوریوم

۲۹ - جیوه، ترکیبات جیوه

۳۰ - تالیوم، ترکیبات تالیوم

۳۱ - سرب، ترکیبات سرب

۳۲ - ترکیبات فلوراین غیر آلی با استثنای کلسیم فلوراید

۳۳ - سیانیدهای غیر آلی

۳۴ - اسیدها بفرم حلال یا جامد

۳۵ - بازها بفرم حلال یا جامد (BASIC) با بازهای بصورت جامد

۳۶ - پنبه نسوز (پودر یا الیاف)

۳۷ - ترکیبات آلی فسفره

۳۸ - سیانیدهای آلی

۳۹ - فنل‌ها، ترکیبات فنل از جمله کلروفنول‌ها

۴۰ - اترها

- ۴۱ - جلالهای آلی هالوژن
 ۴۲ - جلالهای آلی غیراز جلالهای هالوژن
 ۴۳ - هرگونه خانواده *Coqchenoy* دی بی بنزوفوران بولی کتره
 ۴۴ - هرگونه خانواده بنزویی دایوکسین بولی کتره
 ۴۵ - ترکیبات ارگانوهالوژن غیرازموادیکه دراین الحاقیه به آنها اشاره شده
 (مثلا شماره های ۳۹ ، ۴۱ ، ۴۲ ، ۴۳ و ۴۴)

الحاقیه شماره ۲

طبقه بندی ضایعاتی که نیاز به توجه خاص دارند

- ۴۶ - مواد زائد خانگی
 ۴۷ - بقایای حاصل از سوزاندن مواد زائد خانگی

الحاقیه شماره ۳

لیست مشخصات خطرناک برای مواد زائد

گروه سازمان ملل	کد	مشخصات
۱ *	۱۱۱	مواد منفجره

یک ماده منفجره پاماده زائدمنفجره عبارت ازیک
 ماده مایع ، جامد یا زائدیست (با مخلوطی اقواد زائد)
 که دریک درجه حرارت ، فشار و سرعت معین قادر است
 بوسیله واکنش های شیمیائی که منجر به تولید گاز
 میشود به محیط اطراف خود خسارت وارد نماید .

* طبق سیستم طبقه بندی مواد خطرناک که شامل توصیه های سازمان ملل متحد در حمل و
 نقل کالاهای خطرناک میباشد
 نیویورک ، ۱۹۸۸)
 (سازمان ملل)

مایعات قابل اشتعال H ۳

۳

مایعات قابل اشتعال عبارتند از مایعات یا مخلوط مایعات، یا مایعات حاوی جامدات ^{بصورت} تعلیق (مانند رنگها، روغنهای جلا، لاکالکل و غیره...) (که شامل مواد یا مواد زائدی که از جهات دیگر جزء مواد خطرناک طبقه بندی شده اند نمی باشند) که در آزمایش closed cup در درجه حرارتی که بیش از ۶۰/۵ درجه سانتیگراد نباشد و در آزمایش open-cup در درجه حرارتی که بیش از ۶۵/۶ درجه سانتیگراد نباشد بخارهای قابل اشتعال از خود بیرون میدهند. (چون نتایج آزمایشهای فوق دقیقاً باهم قابل مقایسه نبوده و حتی نتایج جداگانه بوسیله همان آزمایش نیز اغلب تنبیر می کنند لذا مقررات نیز در این موارد قابل تغییر بوده و اجازه میدهد که این چنین تغییرات در متن تعاریف گنجانیده شوند).

مواد جامد قابل اشتعال

۴/۱

۴/۱

شامل مواد جامد یا مواد جامد زائد، جزائیهائی که تحت عنوان مواد قابل انفجار طبقه بندی شده اند میباشد که تحت شرایطی در حال حمل و نقل به آسانی قابل احتراق هستند، یا ممکن است در اثر اصطکاک موجب آتش سوزی گردند.

مواد یا مواد زائدی که قابلیت احتراق خود بخود دارند

۴/۲

۴/۲

مواد یا مواد زائدی که در شرایط عادی هنگام حمل و نقل اگر با مشکلی مواجه شدند خود بخود یا با جد حرارت میکنند، یا در تماس با هوا یا با شعله گرم شده و قابلیت احتراق دارند.

مواد یا مواد زائدی که در تماس با آب گازهای قابل اشتعال
متصادمی کنند $H_{4/3}$ ۴/۳

مواد یا مواد زائدی که در فعل و انفعال با آب قابلیت
اشتعال خود بخود دارند یا گازهای قابل اشتعال به
مقدار خطرناک متصادمی کنند .
ترکیب با اکسیژن $H_{5/1}$ ۵/۱

مواد یا مواد زائدی که بالقوه قابل احتراق نیستند
ولی ممکن است در اثر ترکیب با اکسیژن موجب احتراق
سایر مواد شده یا به احتراق سایر مواد کمک کنند .
پروکسیدهای آلی $H_{5/2}$ ۵/۲

شامل آندسته از مواد یا مواد زائدی میباشد که
حاوی یا ساختمان اکسیژن دوظرفیتی بوده که نسبت به
حرارت ناپایدارند و ممکن است تحت تاثیر حرارت
محیط خارج سریعاً تجزیه شوند .
سموم (حاد) $H_{6/1}$ ۶/۱

مواد یا مواد زائدی هستند که اگر خورده شوند ،
استنشاق شوند و یا از طریق تماس با پوست جذب گردند
موجب مرگ شده یا سلامت انسان را بطور جدی به خطر
می اندازند .
مواد مخفونت را $H_{6/2}$ ۶/۲

مواد یا مواد زائدی که حاوی میکروارگانیزم های
فعال و یا زهر آنها بوده و بطور مشخص یا مشکوک موجب
بیماری در حیوان یا انسان میگرددند .
مواد خورنده H_8 ۸

مواد یا مواد زائدی که با فعل و انفعالات شیمیائی

هنگامی که با بافت‌های زنده تماس حاصل می‌کنند موجب صدمات شدید می‌شوند، یا در صورت نشت کردن به اشیاء دیگر یا وسائط حمل و نقل لطمه می‌زنند یا آنهارا از بین می‌برند. ممکن است خطرات دیگری نیز در بر داشته باشند

متصاعد شدن گازهای سمی در تماس با آب یا هوا

H ۱۰

۹

مواد یا مواد زائدی که در فعل و انفعالات با هوا یا آب ممکن است گازهای سمی به مقدار خطرناک متصاعد کنند.

سموم (مزمین)

H ۱۱

۹

مواد یا مواد زائدی که اگر استنشاق شده، خورده شوند، یا از طریق تماس با پوست جذب گردند اثرات مزمین در بر داشته از جمله خواص سرطان‌زایی.

مواد اکوتوکسیک (مسموم‌کننده محیط زیست)

H ۱۲

۹

مواد یا مواد زائدی که اگر در محیط رها شوند بلافاصله ممکن است اثرات حاد از خود نشان دهند یا از طریق تجمع در بافت‌های زنده اثرات سوء داشته باشند.

مشکلاتی که بعد از عملیات دفع روی می‌دهد از جمله نشت کردن می‌تواند در برگیرنده هریک از مشخصات لیست شده در بالا باشد.

H ۱۳

۹

آزمایشها

زبان‌های احتمالی برخی از انواع مواد زائد هنوز کاملاً مشخص نگردیده است. هیچگونه آزمایشی برای تعیین این زبانها از لحاظ کمی هنوز به وجود نیامده است. برای یافتن طرقی جهت مشخص نمودن خطرات احتمالی این مواد زائد برای انسان و محیط زیست لازم است تحقیقات بیشتری بعمل آید. در مورد ترکیبات و مواد خالص آزمایشهای استاندارد در نظر گرفته شده است. بسیاری از کشورها آزمایشهای استاندارد را به کسار می‌برند که می‌توان در مورد مواد مذکور در الحاقیه شماره ۱ جهت تصمیم‌گیری در خصوص

اینکه آیا این مواد دارای ویژگیهای مورد اشاره در این الحاقیه می باشند، از آنها استفاده کرد.

الحاقیه شماره ۴

عملیات دفع

- الف - عملیاتی که شامل هیچکدام از روشهای متداول مانند بازیابی، استفاده مجدد، احیاء، استفاده مجدد مستقیم یا هر نوع روش دیگری نمی گردد.
- بخش الف شامل کلیه عملیات دفع است که بطور عملی بکار برده می شود.
- ۱ - دفع در زمین یا روی زمین (مانند دفن در زمین و غیره)
 - ۲ - اصلاح زمین (مانند تجزیه بیولوژیکی مواد زائد مایع یا لجن در خاکها و غیره)
 - ۳ - تزریق در اعماق زمین (مانند تزریق در چاهها، غارهای نمکی یا اماکن طبیعی)
 - ۴ - دفن سطحی (مانند دفع مایعات یا لجن های زائد در گودالها، استخرها، حوضچه ها و غیره).
- ۵ - دفن با تکنیک خاص (مانند قراردادن مواد زائد در کپسولهای در بسته و ایزوله از یکدیگر و از محیط و غیره)
- ۶ - دفع مواد زائد در منابع آب غیر از دریاها و اقیانوس ها
 - ۷ - دفع در اقیانوس یا دریا از جمله در بستر دریا
 - ۸ - تصفیه بیولوژیکی که در جای دیگر این الحاقیه مشخص نشده اند و شامل مواد یا مخلوطی از مواد زائد منتج از این روش میباشد که در عملیات بخش الف مطرح میگردد.
 - ۹ - اصلاح فیزیکی، شیمیایی که در جای دیگر این الحاقیه مشخص نشده اند شامل مواد یا مخلوطی از مواد زائد منتج از این روش میباشد که در عملیات بخش اول مطرح میشوند (مانند تبخیر، خشک کردن، آهکی کردن، خنثی سازی، ترسیب و غیره)
- ۱۰ - سوزاندن در خشکی
 - ۱۱ - سوزاندن در دریا
 - ۱۲ - انباشتن دائمی (مانند قراردادن ظروف حاوی مواد زائد در معدن و غیره)
 - ۱۳ - مخلوط کردن قبل از هر یک از عملیات مذکور در بخش الف

- ۱۴- بسته بندی قبل از هریک از عملیات مذکور در بخش الف
۱۵- انبار کردن موقت جهت انجام هریک از عملیات مذکور در بخش الف

(ب) عملیاتی که شامل روشهای متداول بازیابی، استفاده مجدد، احیاء، استفاده مجدد مستقیم یا هر نوع روش دیگری میباشد .
بخش (ب) شامل هرگونه عملیات مربوط به موادی میشود که از لحاظ قانونی به عنوان مواد زائد خطرناک تعیین گردیده و همچنین عملیات مذکور در بخش (الف) شامل حال آنها میشود .

۱- استفاده مواد زائد به عنوان سوخت (غیر از روش سوزاندن بطریق مستقیم) —
تولید انرژی .

- ۲- احیاء و تولید مجدد حلالها
- ۳- احیاء و استفاده مجدد از مواد آلی که به عنوان حلال بکار نمیروند .
- ۴- احیاء و استفاده مجدد از فلزات و ترکیبات فلزی .
- ۵- احیاء و استفاده مجدد از سایر مواد غیر آلی .
- ۶- تولید مجدد اسیدها و بازها
- ۷- بازیابی ترکیبات مورد استفاده برای کاهش آلودگی
- ۸- بازیابی کاتالیزورها
- ۹- استفاده مجدد از روغنهایی که در پالایش و یا موارد دیگر بکار میروند .
- ۱۰- استفاده برای اصلاح زمین بمنظور استفاده از آن در کشاورزی یا توسعه اکولوژیکی
- ۱۱- استفاده از مواد باقیمانده حاصل از هریک از عملیات مذکور در شماره های ۱ تا ۱۰
- ۱۲- تغییر مواد زائد برای هریک از عملیات مذکور در شماره های ۱ تا ۱۱
- ۱۳- جمع آوری مواد بمنظور استفاده از آنها در عملیات مربوط به بخش (ب)

الحاقیه ۵ (الف)

اطلاعاتی که باید هنگام تسلیم اطلاعاتیه ارائه گردد

- ۱- دلائلی برای صدور ماده زائد
- ۲- صادر کننده ماده زائد (۱)
- ۳- تولید کننده (یا تولید کنندگان) ماده زائد و محل تولید (۱)

- ۴- دفع کننده ماده زائد و محل دفع (۱)
- ۵- حمل کننده (یا حمل کنندگان) ماده زائد و عوامل آنها، در صورت معلوم بودن (۱)
- ۶- کشور صدور ماده زائد
- مرجع صلاحیت دار (۲)
- ۷- کشورهای ترانزیت
- مرجع صلاحیت دار (۲)
- ۸- کشور وارد کننده ماده زائد
- مرجع صلاحیت دار (۲)
- ۹- اطلاع کلی یا اطلاعیه واحد
- ۱۰- تاریخ (یا تاریخهای) مورد نظر حمل و مدتی که طی آن ماده زائد قرار است صادر شود و مسیر مورد نظر (از جمله نقاط مبدأ و مقصد) (۳)
- ۱۱- طرق حمل و نقل مورد نظر (جاده، راه آهن، خط دریائی، خط هوائی، آبهای داخلی)
- ۱۲- اطلاعات مربوط به بیمه (۴)
- ۱۳- تعیین ماده زائد و شرح فیزیکی آن از جمله شماره ۳ و شماره UN و ترکیب آن (۵) و اطلاعات مربوط به شرایط عمل با آنها، از جمله شرایط اضطراری مانند حوادث احتمالی
- ۱۴- نوع بسته بندی مورد نظر (مانند بدون ظرف، تانکر، بشکه و...) (۶)
- ۱۵- وزن یا حجم تقریبی بار (۶)
- ۱۶- مراحل که طی آن ماده زائد تولید شده است (۷)
- ۱۷- در مورد مواد زائد مندرج در الحاقیه شماره ۱، طبقه بندی الحاقیه شماره ۲، ویژگیهای خطر، شماره H و گروه UN
- ۱۸- روش دفع طبق الحاقیه شماره ۳
- ۱۹- اعلام صحت اطلاعات توسط تولید کننده یا صادر کننده ماده زائد
- ۲۰- اطلاعات ارائه شده توسط دفع کننده (از جمله مشخصات فنی حمل دفع) به صادر کننده یا تولید کننده ماده زائد مبنی بر اینکه طبق قوانین و مقررات کشور وارد کننده و با رعایت ضوابط و معیارهای زیست محیطی دلیلی برای عدم قبول ماده زائد برای دفع وجود ندارد.
- ۲۱- اطلاعات مربوط به نحوه انعقاد قرارداد بین صادر کننده و دفع کننده ماده زائد

توضیحات

- ۱- اسم کامل و نشانی، شماره تلفن، تلکس یا پست تصویری و نام، نشانی، شماره تلفن، تلکس، تلفاکس، شخص که میتواند با او تماس گرفت.
- ۲- نام کامل و نشانی، شماره تلفن، تلکس و تلفاکس
- ۳- هرگاه یک اطلاعیه کلی در مورد بارگیریها بطور جداگانه صادر میشود، چه تاریخ هر بارگیری مشخص شده باشد یا نشده باشد باید تعداد بارگیریهای پیشینیشده مشخص گردد.
- ۴- تهیه اطلاعاتی در مورد چگونگی بیمه محموله و نحوه رعایت این شرایط توسط صادرکننده، حمل کننده و دفع کننده ماده زائد.
- ۵- ماهیت و غلظت ترکیبات خیلی خطرناک از نظر سمیت و سایر خطراتی که در زمان حمل و نقل یا در موقع دفع ماده زائد ممکن است روی دهد.
- ۶- در مورد اطلاعات کلی مربوط به چند محموله، هم کل مقدار مورد نظر و نیز مقادیر مورد نظر برای هریک از محموله حاضروری است.
- ۷- تا آنجا که لازم است پس از خاتمه عملیات دفع، خطرات ناشی از دفع مواد زائد ارزیابی و مشخص گردد.

الحاقیه شماره ۵ (ب)

اطلاعاتی که باید در مورد سند نقل و انتقال ارائه گردد

- ۱- صادرکننده ماده زائد (۱)
- ۲- تولیدکننده (یا تولیدکنندگان) ماده زائد و محل تولید (۱)
- ۳- دفع کننده ماده زائد و محل دفع آن (۱)
- ۴- حمل کننده (یا حامل کنندگان) زباله (۱) یا عامل (یا عوامل) آنها
- ۵- موضوع اطلاعیه کلی یا اطلاعیه واحد
- ۶- تاریخ شروع حرکت از مرز و دریافت رسید توسط هر شخصی که تحویل گیرنده ماده زائد است.
- ۷- طرق مختلف حمل و نقل (جاده، راه آهن، راههای آبی داخلی، راه دریائی، راه هوائی) شامل کشورهای صادرکننده، ترانزیت و واردکننده ماده زائد، در صورتیکه محل ورود و خروج محموله مشخص شده باشد

- ۸- مشخصات کاملی از ماده زائد (خواص فیزیکی، نام و گروه باگیری UN) شماره ۲
شماره ۲۱ و شماره حسب مورد)
۹- اطلاعاتی در مورد نیازهای ضروری برای حمل و نقل ماده زائد از جمله پیش بینی
شرایط اضطراری مانند حوادث احتمالی .
۱۰- نوع و شماره بسته ها
۱۱- وزن و یا حجم بار
۱۲- صدور اظهارنامه توسط تولید کننده یا صادر کننده مبنی بر صحت اطلاعات داده شده
۱۳- صدور اظهارنامه توسط تولید کننده یا صادر کننده مبنی بر عدم مخالف مراجع
ذیصلاح همه کشورهای ذیربط که اعضا کنوانسیون هستند .
۱۴- صدور گواهی توسط دفع کننده ماده زائد مبنی بر مشخص نمودن روش دفع و تاریخ
تقریبی دفع .

یادداشتها

- اطلاعات لازم مربوط به سند انتقال باید در صورت امکان با سند مربوطه طبق مقررات
حمل در یک سند باشد . در صورتی که چنین کاری میسر نباشد ، اطلاعات باید اطلاعات
ارائه شده بموجب حمل مقررات حمل را تکمیل کند و نه تکرار آن باشد . سند انتقال باید
دستورالعملهای مربوط به اینکه چه شخص باید اطلاعات را ارائه دهد یا چه فرمهایی را
پر کند ، در برداشته باشد .
(۱) اسم کامل و نشانی ، شماره تلفن ، شماره تلکس یا تلفاکس ، و نام ، نشانی ،
شماره تلفن ، تلکس یا تلفاکس شخصی که میتواند در موارد اضطراری با او تماس گرفت .

الحاقیه شماره ۶

داوری

ماده ۱ - هرگاه موافقتنامه مذکور در ماده ۲۰ کنوانسیون به نحو دیگری پیش‌بینی نکرده باشد، داورى طبق مفاد مواد ۲ تا ۱۰ ذیل باید انجام شود.

ماده ۲ - طرف مدعی باید به دبیرخانه اطلاع دهد که طرفها توافق نموده‌اند که اختلاف طبق بند ۲ یا بند ۳ ماده ۲۰ به داورى ارجاع شود، و بخصوص مواد کنوانسیون را که تفسیر یا اجرای آنها مورد اختلاف است ذکر کند. دبیرخانه باید اطلاعات واصله را به آگاهی کتبه اعضا کنوانسیون برساند.

ماده ۳ - هیات داورى مرکب از سه عضو خواهد بود. هریک از اصحاب دعوى باید یک داور تعیین کند و دو داورى که بدین نحو منصوب می‌گردند باید با توافق داور ثالث راجع تعیین کنند، و این داور رئیس هیات داورى خواهد بود. سرداور نباید تبعه هیچ یک از طرفهای دعوا، یا مقیم در سرزمین یکی از طرفها، یا درست دیگرى در دعوى ذی‌مداخل بوده باشد.

ماده ۴ -

۱ - هرگاه رئیس دیوان داورى تا دوماه بعد از انتصاب داور دوم تعیین می‌گردد، دبیر کل سازمان ملل به درخواست هریک از دو طرف دعوى ظرف دوماه دیگر او را منصوب خواهد کرد.

۲ - هرگاه یکی از دو طرف دعوى ظرف دوماه بعد از دریافت درخواست، داور خود را تعیین نکند، طرف دیگر میتواند موضوع را با اطلاع دبیر کل سازمان ملل برساند تا وی رئیس دیوان را ظرف دوماه دیگر منصوب نماید. رئیس دیوان پس از نصب باید از طرفی که داور خود را تعیین نکرده است بخواهد که یک داور ظرف دوماه تعیین کند. بعد از این مدت او باید موضوع را به اطلاع دبیر کل سازمان ملل برساند و او طی دوماه دیگر این انتصاب را انجام خواهد داد.

ماده ۵ -

۱ - دیوان داورى تصمیم خود را طبق قوانین بین‌الملل و بر اساس مقررات این کنوانسیون اتخاذ خواهد کرد.

۲ - هر دیوان داورى که بموجب مقررات این الحاقیه تشکیل می‌شود آئیننامه خود را تدوین خواهد نمود.

۱- تصمیمات دیوان داوری خواه در مورد مسائل شکلی و خواه در مورد موضوعات ماهوی باید با اکثریت آراء اعضاء اتخاذ گردد .

۲- دیوان داوری باید اقدامات لازم مراجعت احراز حقایق بعمل آورد . دیوان میتواند به درخواست هریک از طرفین تدابیر حمایتی موقت و اساسی توصیه نماید .

۳- طرفهای دعوا باید هر گونه امکانات لازم را برای انجام موثر دادرسی در اختیار بگذارند

۴- غیبت یا قصور هریک از طرفین دعوا نباید مانع جریان دادرسی گردد .

ماده ۷- دیوان دعاوی مقابلی را که مستقیماً از موضوع اختلاف ناشی می گردد استماع خواهد کرد و درباره آنها تصمیم خواهد گرفت .

ماده ۸- جز در مواردی که دیوان داوری تحت شرایط خاص دعوا به گونه ای دیگر مقرر میدارد ، هزینه های داوری ، از جمله دستمزد داوران ، باید بطور مساوی توسط طرفین دعوا تقبل گردد . دادگاه صورت هزینه ها را در پرونده ضبط و صورت حساب قطعی مربوطه را به طرفین تسلیم خواهد نمود .

ماده ۹- هریک از اعضاء کنندگان کنوانسیون ، که دارای منافعی در موضوع دعواست که جنبه حقوقی دارد و ممکن است تصمیم در مورد دعوا بر آن منافع اثر بگذارد ، میتواند با موافقت دیوان در دادرسی مداخله نماید .

ماده ۱۰-

۱- دیوان باید ظرف پنج ماه از تاریخ تشکیل رای خود را صادر نماید ، مگر آنکه لازم تشخیص دهد که مهلت را تمدید کند مشروط به اینکه از پنج ماه تجاوز نماید .

۲- رای دیوان باید مستدل و مستدل باشد . این رای قطعی و نسبت به طرفین دعوا الزام آور خواهد بود .

۳- کلیه اختلافات طرفین مربوط به تفسیر یا اجرای رای ، باید توسط یکی از طرفین به اطلاع دیوانی که رای را صادر کرده است برسد و هرگاه این دیوان نتواند به آن رسیدگی کند ، اختلاف باید در دیوان دیگری که بدین منظور مانند دیوان نخست تشکیل می شود مطرح گردد . / ن